บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสำรวจภาคตัดขวาง (Cross-sectional Survey Research) เพื่อศึกษาการรับรู้กระบวนการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัย ในจังหวัดสุพรรณบุรีโดยมีแนวทางและกระบวนการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัยระดับตำบลทุกตำบลที่ยังไม่ได้สมัครเข้าร่วมโครงการนำร่องการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีในปี 2549-2550 มีจำนวน 90 ตำบล ครอบคลุมพื้นที่อำเภอทั้งหมดจำนวน 10 อำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาทุกหน่วยประชากร จำนวนทั้งสิ้น 180 คน (ดังตารางที่ 3.1) เนื่องจากปลัดอบต.เป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ ของอบต. และเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อกับการพัฒนาพื้นที่ในทุกกระทรวง ในขณะเดียวกันหัวหน้าสถานีอนามัยก็มีบทบาทหน้าที่ประสานการวางแผนพัฒนาด้านสาธารณสุขร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้ง อบต. และหัวหน้าสถานีอนามัยทุกแห่งก็ได้ดำเนินการระบบหลักประกันสุขภาพมาตั้งแต่ปี 2544 จึงเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรที่ศึกษาจำแนกรายอำเภอและตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอ	จำนวน อบต. (แห่ง)	จำนวนประชากรที่ศึกษา(คน)		รวม
		ปลัด อบต.	หัวหน้า สอต.	
เมืองสุพรรณบุรี	15	15	15	30
สองพี่น้อง	14	14	14	28
บางปลาม้า	13	13	13	26
เดิมบางนางบวช	12	12	12	24
ศรีประจันต์	11	11	11	12
ดอนเจดีย์	4	4	4	8
สามชุก	5	5	5	10
ด่านช้าง	6	6	6	12
อู่ทอง	11	11	11	22
หนองหญ้าไซ	4	4	4	8
รวม	**90**	**90**	**90**	**180**

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามมีทั้งสิ้น 3 ส่วน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานใน อบต. ขนาด อบต.และระยะเวลาการก่อตั้ง อบต. ลักษณะคำถามมีทั้งปลายปิดให้เลือกตอบ และปลายเปิดให้ระบุจำนวนตัวเลขลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามประเมินระดับการรับรู้กระบวนการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัยในจังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ ด้านการวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การบริหารบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานผล และด้านงบประมาณ คำถามมีลักษณะปลายปิดให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งคำถามรวมทั้งหมด 35 ข้อ โดยคำถามครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. ด้านการวางแผน	จำนวน	5	ข้อ
2. ด้านการจัดโครงสร้าง	จำนวน	5	ข้อ
3. ด้านการบริหารบุคคล	จำนวน	5	ข้อ
4. ด้านการอำนวยการ	จำนวน	5	ข้อ
5. ด้านการประสานงาน	จำนวน	5	ข้อ
6. ด้านการรายงานผล	จำนวน	5	ข้อ
7. ด้านงบประมาณ	จำนวน	5	ข้อ

ลักษณะของคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) เพื่อประเมินความคิดเห็นต่อการรับรู้กระบวนการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัย ในจังหวัดสุพรรณบุรีว่าเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความในแบบสอบถามมากน้อยเพียงใด มี 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้ ปลัดอบต.และหัวหน้าสถานีอนามัยระดับตำบล เลือกตอบด้วยการตัดสินใจเพียงคำตอบเดียว และมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด
มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมาก
ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปานกลาง
น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามน้อย
น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด

2.1 การแปลผลให้คะแนนเป็นรายข้อ คะแนนจากแบบสอบถามกระบวนการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นตามการรับรู้ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัยนำมาแบ่งระดับการรับรู้ในการบริหารจัดการเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินการรับรู้กระบวนการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและ

หัวหน้าสถานีอนามัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 8 -11) ซึ่งกำหนดให้แบ่งเป็น 5 ระดับตามช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึงระดับน้อยที่สุด
ช่วงคะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึงระดับน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึงระดับปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึงระดับมาก
ช่วงคะแนนเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึงระดับมากที่สุด

2.2 การแปลผลให้คะแนนเป็นรายด้าน คะแนนจากแบบสอบถามการรับรู้ในการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของ อบต. นำมาแบ่งระดับการรับรู้ในการบริหารจัดการ เป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินการรับรู้ในการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 8 -11) ซึ่งกำหนดให้แบ่งเป็น 5 ระดับตามช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ระดับมากที่สุด	21.00	-	25.00	คะแนน
ระดับมาก	17.00	-	20.99	คะแนน
ระดับปานกลาง	13.00	-	16.99	คะแนน
ระดับน้อย	9.00	-	12.99	คะแนน
ระดับน้อยที่สุด	5.00	-	8.99	คะแนน

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการรับรู้กระบวนการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัย ในจังหวัดสุพรรณบุรีใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การบริหารบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานผล และด้านงบประมาณ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและปรับปรุงคุณภาพแบบสอบถาม โดยดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการทฤษฎีจากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขของอบต.

3.2 กำหนดตัวแปรที่ศึกษาและขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือ

3.3 สร้างแบบสอบถาม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายชื่อภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) การใช้ภาษาและด้านอื่น ๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสมควรให้ปรับปรุงและแก้ไข

3.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) ในอบต.ในจังหวัดอ่างทอง เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) จำนวน 60 ชุด

3.5 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability Coefficients) ของความพร้อมในการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ของอบต. โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงด้าน ดังนี้

- ความเที่ยงด้านการวางแผนเท่ากับ 0.98
- ความเที่ยงด้านการจัดโครงสร้างองค์กรเท่ากับ 0.91
- ความเที่ยงด้านการบริหารบุคคลเท่ากับ 0.95
- ความเที่ยงด้านการอำนวยการเท่ากับ 0.90
- ความเที่ยงด้านการประสานงานเท่ากับ 0.91
- ความเที่ยงด้านการรายงานผลเท่ากับ 0.92
- ความเที่ยงด้านงบประมาณเท่ากับ 0.92

โดยมีค่าความเที่ยงในภาพรวมการบริหารจัดการเท่ากับ 0.98

4. การพิทักษ์สิทธิของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งถึงปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัยกลุ่มเป้าหมายโดยตรง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบว่า ผลการศึกษาจะเป็นความลับและจะสรุปในภาพรวม ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

5. การเก็บรวมรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี สาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอทุกอำเภอ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการดำเนินการเก็บข้อมูล

5.2 ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัยระดับตำบลกลุ่มประชากรที่ศึกษาตอบ โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2551 – วันที่ 15 พฤษภาคม 2551 และดำเนินการติดตามแบบสอบถามทางโทรศัพท์หลังจากส่งแบบสอบถามแล้วเป็นเวลา 7 วัน เพื่อสอบถามการได้รับแบบสอบถาม จากนั้นจะติดตามสอบถามอีกครั้งทุก 7 วัน

5.3 ผู้วิจัย รวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนแล้วนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้องตามที่ได้กำหนดไว้ทุกประการ

6.2 จัดทำคู่มือลงรหัส

6.3 ลงรหัสในแบบฟอร์มลงรหัส

6.4 สรุปรวมข้อมูลแต่ละองค์ประกอบของแบบสอบถามรวมเป็นข้อมูลในภาพรวมของจังหวัด

6.5 วิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ร่วมกับความรู้ทางทฤษฎี แล้วอภิปรายผลการศึกษา

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

7.1 สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) โดยวิเคราะห์หาจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด ในการพรรณนาเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงานกับอบต. ขนาด อบต. และระยะเวลาการก่อตั้ง อบต.

7.2 สถิติอนุมาน (Inferential statistics) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

7.2.1 สถิติ Paired-sample t - test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการรับรู้กระบวนการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าสถานีอนามัยในจังหวัดสุพรรณบุรี

7.2.2 สถิติ One- Way ANOVA เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของขนาดอบต. กับการรับรู้กระบวนการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นรายด้านของปลัดอบต.และหัวหน้าสถานีอนามัย

7.3 กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05